

GASILSKA ZVEZA SLOVENIJE

Tržaška 221, Ljubljana

☎ 01 24 19 750

Fax: 01 24 19 764

✉ E-pošta: gasilska.zveza-slo@siol.net

Spletna stran: www.gasilec.net

Datum: 22. marec 2017

POSTOPKI V PRIMERU AKTIVIRANJA ZVOČNIH SIGNALOV ALARMA NA JAVLJALNIKIH OGLJIKOVEGA MONOKSIDA (CO)

V skladu s Pravilnikom o zahtevah za vgradnjo kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 100/2013) morajo biti po 1. 1. 2017 vsi bivalni prostori z nameščenimi malimi kurilnimi napravami, odvisnimi od zraka, opremljeni z javljalniki CO. Če nismo seznanjeni s pravilnimi ukrepi v primeru sprožitve zvočnega alarma, lahko z napačnim posredovanjem ogrozimo svoje življenje in življenje oseb, ki se zadržujejo v prostoru s povečano koncentracijo CO.

Priporočljivo je, da so vsi imetniki javljalnikov CO seznanjeni z navodili za uporabo. Tržni inšpektorat opozarja, da morajo biti navodila v slovenskem jeziku. V njih mora biti tudi navedeno, kakšna so vizualna in zvočna opozorila ter kako postopati v primeru alarma.

Pogosta napaka je, da uporabniki ne preberejo priloženih navodil in lahko ob alarmu neustrezno ukrepajo. Najpogostejši nepravilni ukrep je fizična odstranitev javljalnika ali utišanje zvočnega signala alarma s pritiskom na kontrolno tipko na javljalniku. Če javljalnik fizično odstranimo, preprečimo nadaljnje alarmiranje prisotnosti CO v prostoru.

Uporabniki moramo alarm javljalnikov CO vedno obravnavati kot opozorilo na prisotnost ogljikovega monoksida. Ne predvidevajmo, da gre za lažni alarm!

Kakšni so priporočeni ukrepi v primeru sproženega alarma?

- 1. Ob alarmu nemudoma odpremo okna in vrata.** S tem pričnemo hitro zmanjševati koncentracijo ogljikovega monoksida v prostoru.
- 2. Ugasnemo kurilno napravo, če je to mogoče.** To lahko storimo v primeru kurilnih naprav na plin ali olje. Če uporabljamo kurilne naprave na trda goriva, ne zapirajmo dovoda zraka, saj bomo s tem samo še povečali nastajanje CO v njih in prostoru.

POZOR! Do uhajanja CO iz kurilne ali dimovodne naprave lahko pride tudi **zaradi sočasne uporabe kurilne naprave z napravo, ki sesa zrak iz prostora** (kuhinjske nape, ventilatorji). V takšnem primeru bomo nevarno koncentracijo CO v prostoru hitro zmanjšali, če bomo napravo ugasnili ter odprli okna in vrata.

- 3. Prostor zapustimo,** če vrednosti koncentracije CO na javljalnikih hitro narastejo nad 50 PPM (kjer to javljalnik omogoča).

Ne vstopamo v prostor, dokler nevarnost ne mine – ugasniti mora zvočni signal alarma. Javljalniki oddajajo zvočne signale toliko časa, dokler je prisotna nevarna koncentracija CO.

4. Pokličemo center za obveščanje (112)!

Javljalnik CO se dolgo časa ne izklopi oz. se sploh ne izklopi
Javljalnik CO se je aktiviral več kot enkrat
Javljalnik takoj po aktiviranju kaže visoke koncentracije CO

a/ Če smo bili dolgotrajno izpostavljeni (velikim) koncentracijam CO, moramo v najkrajšem možnem času poiskati ustrezno zdravstveno oskrbo, da preprečimo trajne posledice zastrupitve s CO. Ob klicu centra za obveščanje je treba nujno opozoriti na možno prisotnost CO, da se lahko prvi posredovalci ustrezno zaščitijo!

b/ Če gre za večstanovanjsko stavbo, je priporočljivo, da se umaknemo iz objekta, saj obstaja možnost, da je prišlo do uhajanja CO v sosednjem stanovanju in je le-ta prisoten tudi na hodniku ali stopnišču. Gasilci bodo z ustreznimi operativnimi taktičnimi postopki zaščitili ostale stanovalce v objektu.

5. Obvestimo izbrano dimnikarsko družbo, da ugotovi in evidentira vzroke uhajanja CO, odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pa prepustimo strokovno usposobljenim izvajalcem.

Vsako kurilno, dimovodno ali prezračevalno napravo je treba v primeru sprožitve signala alarma na javljalnikih CO skrbno preveriti. Obstaja možnost, da je prišlo do tehnične okvare, poškodbe ali kateregakoli drugega vzroka za uhajanje CO v prostor. Naprave je treba pred nadaljnjo uporabo skrbno pregledati in preveriti, ali so ustrezno vgrajene in obratujejo varno, v skladu z navodili proizvajalca in **tehnično smernico Slovenskega združenja za požarno varstvo – SZPV 407!**

6. Ponastavimo javljalik na novo zaznavanje CO! Določeni modeli javljalnikov imajo možnost beleženja spomina zadnjega alarma in vrednosti CO. Ko ugotovimo vzroke uhajanja CO in odpravimo ugotovljene nepravilnosti, je obvezna ponastavitev javljalnika na novo zaznavanje CO. S tem izbrišemo podatke zadnjega alarma in javljalik je pripravljen za novo zaznavanje.

VSAK ZVOČNI ALARM JAVLJALNIKA CO JE TREBA OBRAVNAVATI KOT PRAVI ALARM IN JE POTREBNO PRIČETI Z IZVAJANJEM OPISANIH POSTOPKOV! NIKOLI NE PREDVIDEVAJMO, DA GRE ZA LAŽNI ALARM!

Kako se najučinkoviteje zaščitimo pred zastrupitvijo s CO?

Pred nevidnim morilcem smo najboljše zaščiteni, če imamo kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave vgrajene v skladu z navodili proizvajalcev in tehnično smernico SZPV 407, ki določa varnostno-tehnične kriterije. Poskrbimo za redne dimnikarske storitve, ugotovljene pomanjkljivosti pa naj sproti odpravi strokovno usposobljen izvajalec.

STANDARD SIST EN 50292:2014 PRIPOROČA REDNO TESTIRANJE DELOVANJA JAVLJALNIKOV (VEČKRAT NA MESEC)! V PRIMERU, DA SE JAVLJALNIK OB TESTU NE AKTIVIRA, GA JE TREBA ZAMENJATI!

Kako ravnamo v primeru dimniškega požara oz. požara katranskih oblog v dimovodni napravi?

Dimniški požar je posledica tvorjenja katranskih oblog v dimovodni napravi, ki se vnamejo. Katranske obloge nastanejo zaradi neustreznih pogojev za zgorevanje goriva (npr. neustrezen dovod zraka), slabe kvalitete goriva (npr. vlažen les), neustreznega načina kurjenja (npr. pripiranje zraka, neustrezno nalaganje) ali neustrezno dimenzionirane dimovodne naprave (sanacije so danes nujnost).

Kakšni so priporočeni ukrepi v primeru dimniškega požara?

1. **Zapremo dovod zraka v kurišče** (vrata kurišča, odprtine itd.).
2. **Umaknemo gorljive materiale** od kurilne in dimovodne naprave ter čistilnih vratc.
3. **Pokličemo center za obveščanje (112)!**
4. **Dimniškega požara nikoli ne gasimo z vodo**, saj lahko pride do eksplozije.

Ker lahko temperature ob požaru katranskih oblog presežejo 1000 °C, lahko pride do poškodb dimovodne naprave. Zaradi slednjega **po dimniškem požaru obvezno obvestimo izbrano dimnikarsko družbo**, da preveri pogoje za nadaljnje varno obratovanje kurilne naprave – dimnikarska služba mora izdati zapisnik pregleda. Poškodbe so lahko tudi vzrok za uhajanje CO, zaradi česar je nujna previdnost ob teh dogodkih. Odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti prepustimo strokovno usposobljenim izvajalcem.

OB DIMNIŠKEM POŽARU JE NUJNO POTREBNO OBVESTITI IZBRANO DIMNIKARSKO DRUŽBO, DA UGOTOVI IN EVIDENTIRA VZROKE TER PREVERI POGOJE ZA NADALJNJE VARNO OBRATOVANJE NAPRAV. ODPRAVO UGOTOVLJENIH POMANJKLJIVOSTI PREPUSTIMO STROKOVNO USPOSOBLJENIM IZVAJALCEM.

Predsednik komisije za preventivo:
Dr. Aleš Jug

Poveljnik:
Franci Petek